

Jelentés a csernobili atomerőművi balesettel kapcsolatban 1986. augusztus 14-én Moszkvában összehívott értekezletről (1986. augusztus 21.)

NEMZETKÖZI SZERVEZETEK
FŐOSZTÁLYA
Tóth Tibor

SZIGORÚAN TITKOS!
Készült: 9 példányban

002679/10/1986.

0002

Kapja:

- 1/ Várkonyi elvtárs
- 2/ Horn elvtárs¹
- 3/ Barity elvtárs
- 4/ Kővári elvtárs
- 5/ Birnbauer elvtárs
- 6/ Hajdú elvtárs
- 7/ Bécs
- 8/ Moszkva
- 9/ Saját

Feljegyzés

Tárgy: A csernobili atomerőművi balesettel kapcsolatban 1986. augusztus 14-én Moszkvában összehívott értekezlet

1986. augusztus 14-én Moszkvában szovjet kezdeményezésre értekezletre került sor, amelyen a Szovjetunió Állami Atomenergia Bizottságának képviselői tájékoztatást adtak a szocialista országok illetékes képviselőinek a csernobili atomerőművi baleset kivizsgálásának eredményeiről, illetve ismertették a baleset kérdésében a Nemzetközi Atomenergia Ügynökségnek megküldött tájékoztató főbb elemeit. Mellékeljük az Országos Atomenergia Bizottság által készített jelentést az értekezletről. A szovjet atomenergia bizottság által a NAÜ-höz eljuttatott tájékoztató orosz nyelvű változatának másolata (70 oldal) a Nemzetközi Szervezetek Főosztályán áll rendelkezésre. A magyar nyelvű fordítás elkészítése folyamatban van.

A csernobili balesettel kapcsolatban tartandó NAÜ-konferenciára (1986. augusztus 25-29.) kiutazó magyar küldöttség felkészüléséhez felhasználja az értekezlet és a tájékoztató tapasztalatait.

Budapest 1986. augusztus 21.

---

¹ Kézzel aláhúzva

JELENTÉS

a csernobili atomerőművi balesettel kapcsolatban
1986. augusztus 14-én Moszkvában összehívott
értekezletről

A Nemzetközi Atomenergia Ügynökség 1986. augusztus 25-29. között nemzetközi konferenciát szervez Bécsben, amelyen a szovjet szakértők ismertetik a csernobili atomerőművi baleset kivizsgálásának eredményeit. Ezt megelőzően a szocialista országok előzetes tájékoztatására a Szovjetunió Állami Atomenergia Bizottság 1986. augusztus 14-re értekezletet hívott össze Moszkvában.

Az értekezleten a szocialista országok – Bulgária, Csehszlovákia, a Koreai Demokratikus Köztársaság, Lengyelország, az NDK, Magyarország, Mongólia, Románia, a Szovjetunió és Vietnám – atomenergia bizottságainak vezetői, valamint a külügyminisztériumok és a moszkvai nagykövetségek munkatársai vettek részt. A magyar delegációt Vajda György, az Országos Atomenergia Bizottság ügyvezető elnökhelyettese vezette.

Az értekezlet megnyitásakor Petroszjanc A. M., a Szovjetunió Állami Atomenergia Bizottságának elnöke bejelentette, hogy a bécsi konferencián Legaszov V. A. akadémikus, a Kurcsatov Atomenergia Kutató Intézet igazgató-helyettesének vezetésével közel ötvenfős szovjet delegáció vesz részt.

A csernobili atomerőművi baleset okairól és következményeiről mintegy 450 oldalas tájékoztató készült, amelyet a napokban küldtek meg a Nemzetközi Atomenergia Ügynökségnek és amelyet átadtak az értekezlet résztvevőinek is. A tájékoztatót az értekezleten Legaszov akadémikus ismertette.

A részletes és sokrétű tájékoztató többek között tartalmazza a RBMK típusú reaktorokkal létesült Csernobili Atomerőmű ismertetését, a baleset leírását és számítógépes modellel végzett elemzését, a következmények felszámolására, a környezet és a lakosság ellenőrzésére foganatosított intézkedéseket, valamint a nukleáris biztonság fokozására kialakított ajánlásokat.

A tájékoztató és a feltett kérdésekre adott válaszok alapján a leglényegesebb megállapítások az alábbiak szerint foglalhatók össze:

1. A Csernobili Atomerőmű 1983 decemberében üzembe helyezett negyedik blokkját 1986. április 25-re virradó éjszaka tervszerinti karbantartásra kezdték leállítani. A teljes leállítás előtt a biztonsági villamos energia ellátással kapcsolatos vizsgálatot terveztek elvégezni. Hasonló vizsgálatot a többi blokkon már végeztek, de elektrotechnika jellegű problémaként kezelték, sem a főkonstruktórral, sem a tudományos vezetővel, se a nukleáris biztonsági hatósággal, de még az erőmű nukleáris biztonsági részlegével sem egyeztettek. A reaktor leállítását később a kijevi teherelosztó kérésére megszakították és az éjszakai órákban folytatták, amikor az alapvető személyzet nem tartózkodott az atomerőműben. A személyzet hibája és a leállítás megszakítása miatt, a reaktor olyan állapotba került (jódgödör), amely a vizsgálat elhalasztását indokolta. A személyzet azonban a műszak végéig a vizsgálatot mindenképpen el akarta végezni. Ennek érdekében a reaktor üzemzavari hűtési

rendszerét, valamint több más védelmi rendszert bénítottak, és a vizsgálatot az üzemviteli szabályzat és a vizsgálati program előírásainak durva megszegésével kezdték meg. Az előírások sorozatos megszegése következtében 1986. április 26-án éjszaka 1 óra 24 perckor a reaktor teljesítménye hirtelen megnövekedett és először gőzrobbanás, majd vegyi robbanás következett be.

2. Különböző módszerekkel végzett számítások szerint a baleset kapcsán a környezetbe került hasadási termékek összaktivitása – a nemesgázokat nem számítva – körülbelül 50 megacurie volt, ami a reaktorban lévő radioaktív anyagok 3,5%-ának felel meg.

3. Az értekezleten bemutattak a sérült atomerőműről készített videofilmet. A filmből és a tájékoztatóból is megállapítható, hogy a sérült reaktorblokk végleges lezárása még nem fejeződött be. Legaszov akadémikus elmondotta, hogy jelenleg a kibocsátások értéke – amelyet elsősorban a levegőmozgásnak tulajdonítanak – 30-40 curie / nap. Hozzátette, hogy az RBKK típusnál a normálüzemi kibocsátások értéke nemesgázokra vonatkozóan 400-500 curie / nap.

4. Szovjet feltételezés szerint a bécsi konferencián vitás kérdésként vetődhet fel a védőburkolat (containment) hiánya és a lakosság kitelepítésének időpontja.

Számításaik szerint a robbanás ereje olyan volt, hogy a nyugati országok atomerőműveinél szokásos védőburkolat sem akadályozta volna meg a balesetet, sőt, a sérült védőburkolat visszahulló részei az atomerőműben további károkat okoztak volna.

A lakosság kitelepítésének egyesek által elkésettnek ítélt időpontját a maguk részéről optimálisnak tartják, mivel addigra az első radioaktív kibocsátás felhője részben elvonult, és a kitelepülő lakosság így kisebb sugárterhelést kapott.

5. A baleset tanulságai alapján intézkedéseket tettek az RBMK típusú reaktorokkal létesített atomerőművek biztonságának fokozására. Elrendelték a személyzet továbbképzését, és több konstrukciós, valamint üzemviteli módosítást is elhatároztak.

A feltett kérdésekre válaszolva elmondották, hogy a baleset tapasztalatai alapján folyamatban van a szocialista országokban is üzemelő VVER típusú atomerőművek biztonságának fokozására vonatkozó intézkedések kidolgozása is, amely várhatóan ez év szeptemberére fejeződik be.

6. Több delegáció igényelte a szocialista országok fokozottabb együttműködését a balesettel kapcsolatos tanulságok és következtetések, valamint a nukleáris biztonság, az üzemviteli és üzemzavari tapasztalatok feldolgozása területén. Szovjet részről bejelentették, hogy Kijevben Sugárvédelmi Központ létesül, és ennek keretében is mód nyílik a nemzetközi együttműködésre. Ezen kívül lehetőséget láttak arra is, hogy a KGST Atomenergia békés célú felhasználásával foglalkozó együttműködési Állandó Bizottság ez év novemberében esedékes ülése is foglalkozzon a baleset tapasztalataival, és az együttműködés továbbfejlesztésével e területen.

[MNL OL XIX-J-1-j-1986-SZU-145/532-002679/10/1986. Gépelt tisztázat aláírás és pecsét nélkül. Az irat első oldalának sarkában kézzel rávezetett 2112/86-os iktatószám, alján a

“Titk” szó szerepel, az oldal közepén olvashatatlan szignó látható. A jelentés első oldalának sarkában kézzel rávezetett 2112/86-os iktatószám olvasható.]